

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.157

27.2.2025.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 156. sednice Komisije za žalbe, održane 27.2.2025. godine u 18 sati u Pres centru UNS-a.

Prisutni svi članovi Komisije: Nadežda Budimović, Jelena Petković, Filip Švarn, Ana Martinoli, Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Zlatko Čobović, Tamara Skrozza, Rodoljub Šabić, Sanja Pavlović i Zlata Kureš (umesto Milene Vasić).

Ostali prisutni: Ivana Nikolić i Branimir Đurović (Inicijativa mladih za ljudska prava), Danica Đokić (Slavko Ćuruvija fondacija), Ivana Kragulj (NUNS) i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

- 1.Razmatranje žalbe Foruma pravnika Srbije na tekstove objavljene na portalu „Nova.rs“
- 2.Razmatranje žalbe Igora Bandovića na tekst objavljen na portalu „Alo.rs“
- 3.Razmatranje žalbe Sanje Kojić na tekst objavljen na Fejsbuk strani portala „BačkoTopolski.net“
- 4.Razmatranje žalbe Ildiko Mendin Pletikosić na tekst objavljen na Fejsbuk strani portala „BačkoTopolski.net“
- 5.Razmatranje žalbe Srđana Nonića na fotografiju objavljenu na portalu „Južne vesti“
- 6.Razmatranje žalbe Inicijative mladih za ljudska prava na tekstove objavljene na portalu „Alo.rs“
- 7.Razmatranje žalbe Lazara Stojakovića na tekst objavljen na portalu „Alo.rs“
- 8.Razmatranje žalbe Luke Stojakovića na tekst objavljen na portalu „Alo.rs“
9. Razmatranje žalbe Lazara Stojakovića na tekst objavljen na portalu „Informer.rs“
- 10.Razmatranje žalbe Luke Stojanovića na tekst objavljen na portalu „Informer.rs“
- 11.Razmatranje žalbe Lazara Stojakovića na tekst objavljen na portalu „Novosti.rs“
- 12.Razmatranje žalbe Luke Stojakovića na tekst objavljen na portalu „Novosti.rs“
- 13.Razmatranje žalbe Žena u crnom na tekst objavljen na portalu „Alo.rs“
- 14.Razmatranje žalbe Jane Paunović na tekst objavljen na portalu „Informer.rs“
- 15.Razmatranje žalbe Zavoda za urgentnu medicinu Novi Sad na tekst objavljen na portalu 021.rs
- 16.Razmatranje žalbe Bojane Savović na tekst objavljen na portalu „Informer.rs“
17. Razmatranje žalbe Bojane Savović na tekst objavljen na portalu „Novosti.rs“
- 18.Razmatranje žalbe Bojane Savović na tekst objavljen na portalu „Alo.rs“

Članovi Komisije su pre sednice obavješteni da je NUNS odlučio da odsutnu članicu Komisije Milenu Vasić na ovoj sednici zameni Zlata Kureš.

1. Organizacija Forum pravika za ljudska prava podnela je žalbu, u ime i uz saglasnost glavnog javnog tužioca Višeg javnog tužilaštva u Beogradu Nenada Stefanovića, zbog ukupno 11 tekstova objavljenih od decembra 2023. do januara 2025. godine, kojima se, kako je navedeno u žalbi, netačno, pristrasno, neprovereno izveštava o događajima od javnog interesa. U toku rasprave Filip Švarn je rekao da Kodeks nije prekršen, da formalno gledano postoji prekršaj tačke koja se odnosi na obavezu novinara da konsultuje više izvora, ali da svi koji rade u nezavisnim medijima znaju da nije moguće dobiti izjavu od državnih funkcionera, pa ni od tužioca Stefanovića, koji ni na konferencijama za medije ne odgovara na pitanja. Zato su novinari vremenom i odustali od toga da im šalju pitanja. Jelena Petković se saglasila sa njim, naglasivši da se u žalbi ne navodi da ono što je objavljeno u tekstovima, u kojima nema „druge strane“, nije tačno, niti se žale na ono što je citirano. Jedan od tekstova je zapravo deo emisije u kojoj je gostovala tužiteljka i bilo bi vrlo neuobičajeno da se na to traži izjava „druge strane“. Ana Martinoli je, međutim, rekla da nije dobra praksa da se ne traži odgovor od onoga o kome se piše. To što neko ne odgovara na pozive, ne sme da bude razlog da novinari prestanu da od njih traže odgovore, te da bi svakako trebalo čuti i šta druga strana ima da kaže, čak i kada se u formi teksta prenosi neka emisija. Tamara Skrozza se saglasila sa Švarmom u vezi sa tim kako se predstavnici institucija odnose prema novinarima i sa tim da Stefanović verovatno ne bi odgovorio novinarima „Nove“. Ali oni su, svedeno, po njenom mišljenju, morali da pokušaju da od njega dobiju odgovore, posebno zbog toga što je reč o seriji tekstova, praktično o feljtonu, te da zato misli da je prekršena tačka 3 poglavlja VIII. Dodala je i da joj posebno smeta što portal nije odgovorio na ovako ozbiljnu žalbu. Rodoljub Šabić je takođe rekao da Komisija ne može da podrži stav da to što funkcioneri ne odgovaraju na pozive novinara može da postane opravdavanje da prestanu da ih zovu. U tekstovima, inače, nema problema sa istinitošću, niti razloga da se kaže da je nešto pogrešno ili zlonamerno interpretirano, već je problem samo u tome da žalilac misli da je trebalo da dobije priliku da nešto kaže. Filip Švarn je ukazao i na to da Stefanović nije čak hteo ni sam da podnese žalbu, već se „krije“ iza ove organizacije, dok su Tamara Skrozza i Nadežda Budimović istakle da na to ima pravo, da žalba ispunjava propisane uslove i da Komisija ne može da se bavi motivima onoga ko je odlučio da ga neko drugi zastupa, posebno što ima više takvih žalbi. Nadežda Budimović je rekla i da je redakcija trebalo da učini još mali napor i da pokuša da od Stefanovića dobije odgovore, jer je reč o temi od velikog javnog interesa, na koju je utrošeno mnogo vremena i truda. Ovako, tekstovi deluju jednostrano. Dodala je da verovatno postoji opravdanje za upotrebu anonimnih izvora, jer je moguće da niko nije hteo da imenom i prezimenom stane iza toga što je rekao, ali da misli da je pojedinim „prejakim naslovima“ prekršena tačka 5 poglavlja I. Komisija je, nakon rasprave, sa sedam glasova za i četiri protiv, odlučila da je serijom tekstova prekršena tačka 3 poglavlja VIII. Da je prekršena i tačka 5 poglavlja I glasalo je šest članova Komisije, dok je pet bilo protiv, pa za odluku nije bilo potrebnih sedam glasova.

2. Igor Bandović, direktor Beogradskog centra za bezbednosnu politiku podneo je žalbu zbog teksta, u kojem su, kako je naveo, iznete neproverene tvrdnje o pojedincima, među kojima je i on, a koji su navodno organizatori studentskih protesta, povezujući ih sa određenim nevladinim organizacijama finansiranim iz inostranstva, čime je prekršeno više tačaka

Kodeksa iz poglavlja: Istinitost izveštavanja, Nezavisnost od uticaja, Poštovanje dostojanstva ličnosti i Upotreba časnih sredstava. Komisija je, pre razmatranja žalbe, obavještena da je tekst objavljen pre stupanja na snagu novog Kodeksa, te da se ne može izjašnjavati o tački 3 poglavlja V, koja nije postojala u prethodnom Kodeksu. Tamara Skrozza je ocenila da su u ovom slučaju „reči suviše“ i da su posledice ovakvog izveštavanja već vidljive, pošto je policija upravo ušla u dve organizacije na koje se tekst odnosi, te da je dobro da se ljudi žale, kako bi ovo ostalo zapisano u „antologiji medijskog beščašća“. U kraćoj raspravi, članovi Komisije Rodoljub Šabić i Nadežda Budimović ukazali su na to da tvrdnje u tekstu ničim nisu potkrepljene i da su prekršene sve tačke koje su navedene u žalbi i verovatno još neke, dok je Jelka Jovanović naglasila da je odgovor advokata portala bezobrazan. Komisija je, potom, jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 2 i 3 poglavlja I, tačka 3 poglavlja III, tačka 1 poglavlja V i tačka 3 poglavlja VIII Kodeksa novinara i novinarki Srbije, odnosno odgovarajuće tačke Kodeksa novinara Srbije.

3.i 4. O žalbama Sanje Kojić i Ildiko Mendin Pletikosić Komisija je vodila objedinjenu raspravu i donela jedinstvenu odluku, jer se odnose na isti tekst, u kojem se, kako su istakle, netačno tvrdi da su zloupotrebile maloletnu decu i organizovale proteste, te da deci zabranjuju odlazak na redovnu nastavu. Olivera Milošević je, u toku diskusije, naglasila da je veoma važno reći da mnogi prosvetni radnici trpe ogromne pritiske sa raznih strana, što najčešće ostaje ispod radara. Zato je ova žalba značajna kao primer da je nedopustivo vršiti takav pritisak i prenositi to u medije, kao što radi ovaj portal. Zlata Kureš je ukazala da je važno da Komisija zauzme jasan stav o ovakvim tekstovima, posebno zbog toga što je reč o ljudima koji žive u malim sredinama i koji su u mnogo nepovoljnijem položaju. Jelka Jovanović je rekla da su lokalni mediji u tim sredinama uticajni i da je zbog toga ovakvo pisanje još gore. Nadežda Budumović je dodala da je tekstom, osim predloženih, prekršena i tačka 1 poglavlja V, koja se odnosi na zabranu diskriminacije, između ostalog, na osnovu mišljenja. Komisija je, po završetku rasprave, jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 1, 2 i 3 poglavlja I, tačka 1 poglavlja V i tačka 3 poglavlja VIII.

5. Srđan Nonić je žalbu podneo zbog fotografije na kojoj je i on, a koja je snimljena na železničkoj stanici u Nišu, prilikom odlaska pristalica SNS na skup u Jagodinu. Naveo je da je, bez ikakvog realnog razloga, objavljena njegova fotografija dok je sa gradonačelnikom dogovarao da mu za portal koji uređuje da izjavu, te da je novinarka „Južnih vesti“ propustila da objasni da je on tu bio kao novinar. Članovi Komisije smatrali su da Kodeks nije prekršen, jer, kako je objasnila Sanja Pavlović, on nije označen ni u tekstu, ni na fotografiji, ni na koji način nije istaknut, niti je fokus na njemu, dok je Jelena Petković objasnila da je u tekstu objavljena serija fotografija i ni na koji način nije skrenuta pažnja baš na tu fotografiju. Nadežda Budimović je naglasila da ova žalba, za razliku od prethodne koju je Nonić podneo protiv „Južnih vesti“, nema nikakvu podlogu, dok je Zlatko Čobović ocenio da je fotografija snimljena na javnom događaju, „svečanom ispraćaju učesnika koji su spontano krenuli iz Niša u Jagodinu na miting SNS“, te da fotografija Nonića u društvu gradonačelnika Niša nije ni diskreditujuća, ni uvredljiva. Komisija je zato jednoglasno odlučila da Kodeks nije prekršen.

6. Inicijativa mladih za ljudska prava žalila se, u ime i uz saglasnost Mile Pajić, učesnice studentskih protesta, na dva teksta „zbog neistinitog i uvredljivog izveštavanja i grubog kršenja“ više tačaka Kodeksa iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Poštovanje dostojanstva, Poštovanje i zaštita privatnosti i Odnos prema izvorima. Advokat redakcije je zatražio da generalni sekretar odbaci žalbu, jer ne ispunjava propisane uslove, budući da organizacija

koja se bavi zaštitom ljudskih prava može podneti žalbu samo ako su povređena prava grupe ljudi. Generalna sekretarka je objasnila da isti član 3 Poslovnika o radu Komisije za žalbe predviđa mogućnost da se žalba podnese preko zastupnika, te da je zastupnik u ovom slučaju Inicijativa mladih za ljudska prava, kojoj je Mila Pajić dala saglasnost za podnošenje žalbe. Tamara Skrozza je rekla da je Mila Pajić, od kada su počeli protesti, prošla kroz „toplog zeca“ i da ne zna kako je sve to izdražala. Iako se žalba odnosi na dva teksta, oni su samo deo kampanje u toku koje su objavljene serije tekstova u više medija. Zlatko Čobović je rekao da su tekstovi najskandalozije od svega što je na dnevnom redu sednice, dok je Olivera Milošević ocenila da su tekstovi „neopterećeni bilo kakvim dokazom, ali i bilo kakvom humanošću“, te da osim što Milu Pajić „gađaju“ na najniži način, podvodeći njeno ponašanje pod bolest, gađanju i Inicijativu mladih za ljudska prava, tvrdeći da novac troše na njeno lečenje. Dodala je da misli da je, sem predloženih tačaka, prekršena i tačka 1 poglavlja V, koja se odnosi na zabranu diskriminacije. Sa ovim se saglasio i Rodoljub Šabić, navodeći da u poslednje vreme često imamo tekstove koji su deo kampanje i u isto vreme se identični tekstovi pojavljuju u različitim medijima, dok je Tamara Skrozza istakla da bi trebalo zabeležiti da se sve žalbe o kojima Komisija raspravlja na ovoj sednici, sem prve, odnose na proteste, kao i da je broj žalbi znatno veći nego što je uobičajeno. Komisija je zatim jednoglasno odlučila da su tekstovima prekršene tačke 1 i 3 poglavlja I, tačka 2 poglavlja III, tačke 1 i 3 poglavlja V, i tačka 1 poglavlja VI i tačka 3 poglavlja VIII.

7.-12. Komisija je o žalbama braće Lazara i Luke Stojakovića na tri medija vodila objedinjenu raspravu. Iz dela rasprave i odlučivanja o žalbama na portal „Novosti.rs“ bila je izuzeta Olivera Milošević, zaposlena u „Politici“, koja ima istog vlasnika kao i „Novosti“. Advokati žalitelja su naveli da su prekršene brojne tačke Kodeksa, jer su u tekstovima označeni kao vođe studentskih protesta i kao „Hrvati koji su došli u Beograd da ruše Srbiju“, te da tekstovi, između ostalog, predstavljaju pokušaj podrivanja međunacionalne mržnje, izmšljanjem zavere hrvatskih službi. Komisija je, u kraćoj raspravi, ocenila da je objavljivanje ovakvih tekstova i naročito ličnih podataka (pasoši mladića) nedopustivo. Jelena Petković je istakla da je ovo posebno skandalozno jer je reč o mladim ljudima, te da misli da je prekršen i zakon, a ne samo Kodeks i da se tekstovima podstiče međunacionalna mržnja. Rekla je i da su odgovori redakcija portala „Novosti“ i „Alo“ uvredljivi i za studente i za članove Komisije. Članovi Komisije su, u tri odvojena glasanja, jednoglasno odlučili da su sva tri medija prekršila tačke 1, 2, 3 i 4 poglavlja I, tačke 1, 2, 3 i 4 poglavlja III, tačke 1 i 3 poglavlja V i tačku 1 poglavlja VI.

13. Uz saglasnost profesora gimnazije u Bajinoj Bašti Vladimira Jevtića, Žene u crnom su podnele žalbu zbog teksta u kojem se, kako su navele u žalbi, Jevtić, zlonamerno, bez ikakvih dokaza i bez provere relevantnih činjenica prikazuje kao mrzitelj Srbije, kao autošovinist koji godinama promovise ideju o zločinačkom karakteru srpskog naroda i kao neko ko zloupotrebljava svoju nastavničku funkciju u cilju indoktrinacije učenika, za šta ga plaćaju inostrane organizacije. Urednik je, kao i u slučaju žalbe Inicijative mladih za ljudska prava, zatražio odbacivanje žalbe, koje iz istog razloga nije prihvaćeno. Ana Martinoli je, tokom rasprave, navela da se Komisija „iz teksta u tekst“ sreće sa uvredama i napisima punim mržnje prema drugim narodima i drugim državama, pa se tako i u ovom tekstu kao ilustracija da je Jevtić mrzitelj Srbije navodi to da redovno posećuje komemoracije u Potočarima. Rekla je da joj nije jasno zašto je to strašno, kad je i predsednik Srbije 2015. godine bio na toj komemoraciji. Sanja Pavlović je rekla da je jedino dobro u ovome što je redakcija priznala da su Žene u crnom organizacija koja se bavi zaštitom ljudskih prava. Komisija je, posle

rasprave, jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 1, 2 i 3 poglavlja I, tačka 2 poglavlja III i tačka 3 poglavlja VIII.

14. Jana Paunović podnela je žalbu zbog teksta u okviru kojeg je objavljen i video sa protesta u Rakovici, na kojem je ona, a koji je „Informer“ opisao kao „uznemirujuć“, jer prikazuje „osobu sa posebnim potebama“ koju su doveli na protest i koja je doživela napad. Istakla je da ništa od toga nije tačno, da je na protestu bila svojom voljom i da se u jednom trenutku okliznula, kao i da je niko iz redakcije nije kontaktirao za izjavu. Nadežda Budimović je ocenila da je tekst vrlo „prljav“ i da „ni manjeg teksta, ni više prekršaja Kodeksa“. Sanja Pavlović je istakla da ovde nije reč samo o povredi dostojanstva osobe sa invaliditetom, nego dostojanstva nje kao osobe, dok je Tamara Skrozza ocenila da joj je povređeno i pravo na privatnost, jer je prikazana u jednoj ponižavajućoj situaciji i to tako da može da se prepozna. Rekla je da mejnstrim mediji ne bi smeli da prikazuju takve snimke, nezavisno od konteksta. Članovi Komisije su jednoglasno odlučili da su prekršene tačke 1 i 2 poglavlja I, tačka 2 poglavlja III, tačke 1, 2 i 3 poglavlja V i tačka 1 poglavlja VI.

15. Direktor Zavoda za urgentnu medicinu iz Novog Sada podneo je žalbu zbog toga što je portal, kako je naveo, objavio netačnu i neproverenu vest da je vozilo Hitne pomoći udarilo psa na protestu. Urednik portala je ponudio da ispod teksta objavi ispravku (što je i uradio), ali podnosilac žalbe nije time bio zadovoljan i nije pristao da se žalba reši na taj način, pa je upućena Komisiji. Tamara Skrozza je rekla da u ovom slučaju nema prekršaja Kodeksa, jer redakciji nije data prilika da ispravi grešku koju je nenamerno napravila. Ovakve greške se, objasnila je, dešavaju, posebno s obzirom na okolnosti izveštavanja, nisu mogli da dobiju informaciju pre objavljivanja vesti, a podnosilac žalbe je kasnije poslao demanti drugim dvema redakcijama, ali ne i portalu 021, a kaže da je očekivao da oni to vide u drugim medijima i objave. Olivera Milošević se saglasila sa tim, ističući da se portparol nije javio redakciji, kao i da ne zna kako je podnosilac žalbe zaključio da je veliki broj poziva koji su dobili baš zbog objave na ovom portalu, ako su tu vest objavili i drugi, a dodala je i da je reč o prvoj žalbi na ovaj portal od kada Savet radi, iako objavljuju veliki broj vesti. Radoljub Šabić je ukazao da u žalbi ima izvesne malicioznosti i da je redakcija uradila sve što je mogla da ispravi grešku. Nadežda Budimović je takođe ocenila da ima mnogo razloga da se veruje da je žalba tendenciozna. Dodala je da i sam žalilac u demantiju koji je poslat drugim redakcijama navodi da im je telefon bio blokiran pozivima građana, nakon što su videli snimak na društvenim mrežama, dok u žalbi tvrdi da se to dogodilo zbog teksta na portalu 021. Ana Martinoli je rekla da je iz odgovora urednika jasno da postoji želja da objasni kako je došlo do greške i da je ispravi, što je primer dobre prakse. Komisija je, nakon diskusije, jednoglasno odlučila da Kodeks nije prekršen.

16.-18. Komisija je o tri žalbe Bojane Savović vodila objedinjenu raspravu, s obzirom na to da su na tri portala objavljeni isti tekstovi. Iz rasprave i odlučivanja o delu žalbe koja se odnosi na „Novosti.rs“ bila je izuzeta Olivera Milošević. Komisija je prihvatila primedbu urednice „Novosti.rs“, koja je u odgovoru na žalbu navela da je tekst objavljen pre stupanja na snagu važećeg Kodeksa novinara i novinarki Srbije, te da se može odlučivati samo o prekršajima tačaka koje su postojale u prethodnom Kodeksu. Posle kraće rasprave u kojoj je zaključeno da su tekstovi deo kampanje koja se protiv tužiteljke Savović već neko vreme vodi u više medija, članovi Komisije jednoglasno u tri odvojena glasanja, odlučili da su sva tri medija prekršila tačke 1, 2 i 3 poglavlja I, tačku 3 poglavlja III, tačku 1 poglavlja V i tačku 3 poglavlja VIII, odnosno odgovarajuće tačke prethodnog Kodeksa novinara Srbije.

Sednica je završena u 20.10 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Zlatko Čobović